

MÂMAWIPICKÊWIN OYËYIHCIKÊWIN KIKI KAKWÊSPANÂC SÊKAWICOWANIHCIKÊWIN

Wihtamâkêwin ka-pakitêyihciâtêk isi Ôkimâw ohci Askiy
Âpacihcikana Kânata

Opâskâwêhowi-pîsim 2023

nwmo

NUCLEAR WASTE
MANAGEMENT
ORGANIZATION

SOCIÉTÉ DE GESTION
DES DÉCHETS
NUCLÉAIRES

Askiy nisitawêyihâtakosiwin

Ôma Askîwi-pimiy Wêpinikêwin Pamihtâwin Mâmahohkamâtowin (NWMO) kiskêyihitam êkwânima niki atoskênân mihcêt iyikohk pîtos Nêhiyaw itaskîwina aspin ohci nakayâskamohtahitowin ohci mâmahohkamâtowin. Nitataminânân kiki Nêhiyaw êkwa tipayawê mâmahâyâwinihk ka-kî-atoskêcik asici niyanân pâsci nîsitanaw askiy.

Ayiwâkês ni-wî-kiskêyihâtênân êkwânima anohc ka-atoskêyahk ita pahkisi-kîwêtinohk Ontario pîhci nêhiyawâtisiwin itaskîwin ohci Wabigoon Sâkahikan Nahkawayiniwin Pêyakôskân asici mâmahâyâwinihk ohci Wabigoon Sâkahikan Nahkawayiniwin Pêyakôskân êkwa Ôtênâwiwin ohci Ignace.

Ita sâwanohk Ontario, ni-atoskânân ita nêhiyawâtisiwin itaskîwin ohci Saugeen Nahkawayiniwin Pêyakôskân (SON) asici nîso SON mâmahâyâwinihk – Ocipwêwin ohci Nawash Êka itisinamâkoyiwa Nêhiyawâtisiwin Itaskîwin êkwa Ocipwêwin ohci Saugeen Nistam-Iyiniwak – êkwa Ôtênâw ohci Sâwanohk Bruce.

Ayiwâkês ni-wî-kiskêyihâtênân êkwânima nânâpo pîhci pahkisi-kîwêtinohk êkwa sâwanohk, niki kaskihtamsonân ta-atoskêyahk asici kotak Nistam-Iyiniwak êkwa mâmahohkamâtowina, asici Âpihtawikosisân mâmahâyâwinihk êkwa Âpihtawikosisân Tahtoskânêsiwak Mâmahâyâwinihk ohci Ontario, mîna mihcêt tipayawê mâmahâyâwinihk êkwânihi ka-kî-akâwâtahkik ta-kiskêyihatahkik ohci ni-tatoskêwininân.

Êwako pahki ohci ni-nâkatêyihitamowinân isi Wâkôwîcihiwîwin, ni-nisitawêyinênân nânâpo kayâsêskamik mîna mêkwâc wanitôtamakêwina isi misahkamik Nêhiyaw mâmahâyâwinihk ka-sîpêyihatahkik. Nitasotamâkânân ka-itotamahk ta-sîhkimêwiyahk nawac miyw-âyâwin isi mâmahâyâwinihk ita ka-atoskâtamahk.

Pîkiskwâtamowin Otitwêstamâkêwin

Ôma masinahikan êwako Kiskinwahikêwin ohci Mâdawipicikêwin Oyêyihcikêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin kahkiyaw ihtakon isi Akayâsîmowin êkwa Mistikôsîmowin ita ISRW website (<https://radsêkawicowanihcikêwinplanning.ca/>). Ôma Kiskinwahikêwin ta-itwêstamâkân isi nêwo Nêhiyawêwina– Paskwâwinîmowin, Nahkawayiniwin, Ayaskîmow, êkwa Âpihtawikosisânîmowin-Mistikôsîmowin. Pisiskêyihta êkwânimâ ê-mâmiskôcikâtêk [Kîkwây ka-kî-Pêhtamahk Wîhtamâkêwin 2 – Nêhiyaw Mâdawohkamakêwin](#) êwako mîna itwêstamawâcikâtêw pâyakwan isi kahkiyaw nêwo nêhiyawêwina. Ispîhk ka-ihtakohk, ôhi ta-nôkohtân ita [ISRW website Wîhtamâkêwina Pâskinikêwin](#), asici mîna kotaka wîhtamâkêwina isi ôhi Nêhiyaw pîkiskwêwina.

Kiskinwahikêwin

Kânata ta-kî-mamihcisit ô-itapowin isi onîkânêstamâkêw isi yahkikiwin êkwa oyahiwêwin ohci askîwi-pimiy pimipayihtâwin, itastêwin ka-osihcikâtêk pâsci êkotahto-askiy mîna ê-sôhkahk wiyastêwin ohci onahîkâsowin nahîwin mîna mâcipayihcikêwin kaskihtâwin kiko ka-kî-tako-tasihkamahk. Nawac iyokohk êkwa, askîwi-pimiy êwako nisitawêyihcikâtêw isi kihci âpacihcikan ta-nakiskikâtêk isiwêpaniwin oyâpahcikâtêwina, kaskihowin êka kîkwây wayawîpinikêwina manâcihcikêwin pâmwayês 2050 mîna kêhcinahowin ahkami Kanawêyihcikêwin mîna mînopayiwîn askîwi-pimiy pamihcikêwin ka-otiskawiskahk ohci askihk mawinêskâkêwina. Ka-kaskihohk ôhi itêyihamowina mamisîtotamowin ohci ka-ayahk ayiwâk pêyak katawa pimipayihcikêwin mîna wêhci âpacihcikana; Kânata otasihkêwak êkwa Nêhiyawak nitawêyihamwak asotamâkêwin êwako ê-ihkâhki kinwês-iskoyikohk wiyêyihcikêwin kiki kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin êwako ka-wâpahcikâtêk.

Ôki Kihci-Ôkimânâhk Kânata asay kî-mâcihtaw kihci yahkohtêwin ka-sêhkê wâpahtahiwêw Kânata sa kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin wiyastêwin sâpô nôkohtâwin, ispihk Niski-pîsim 2023, ohci kwêskastâwin Oyakhikêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin Pamihtâwin êkwa Nâkinikêwin (nikânihk kiskinawâcihcikâtêw isi Oyakhikêwin).¹ Pahki ohci ôkimânâhk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin oyakhikêwin wîhtamâkêwin, ispihk ka-takwâkihk 2020, Ôkimâw ohci Askîy Âpacihcikana Kânata atoskahêw Askîwi-pimiy Sêkawicowanihcikêwin Pamihtâwin Mâmawohkamâtowin (NWMO) asici ta-nîkânistahk pahkân mâmawohkamakêwin paminikêwin asici Kânata otasihkêwak, Nêhiyawak êkwa tasihkêwina pimohtêstamâkêwak ta-wîhtamâkêhk yahkikiwin ohci mâmawipicikêwin kinwês-iskoyikohk pamihtâwin wiyêyihcikêwin kiki kahkiyaw Kânata sa kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin, âsônê âstamêhk-iyikohk êkwa tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin kiki êkwânihi namôy mêkwâc kinwês-iskoyikohk wiyêyihcikêwina ihtakonwa.² Ôma atoskêwin nisitawinam ôma NWMO sa nîsitanaw askiy ohci onahîkâsowin ta-mâmawohkamâkêw Kânata otasihkêwak êkwa Nêhiyawak ohci wiyêyihcikêwina kiki Kanawêyihcikêwin, kinwês-iskoyikohk pamihtâwin ohci ka-âpacihcikan askîwi-pimiy. Ka-osihcikâtêk ôma, ôki NWMO kî-kakwêcimâw ta-pakitêyihcikan:

- Kiskinwahikêwin ohci mêkwâc sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin ispayiwîn pîhci Kânata êwako ohci mêkwâc êkwa nîkânihk mawaci iyikohk, ta-pisiskêyihcikâtêk nânitaw isi apisci waskawîhtawin askihkosak sêkawicowanihcikêwin, kiskinwahikêwin, itêhkêskamik êkwa tipêyihcikêwin ohci sêkawicowanihcikêwin;
- Sêhkê mastaw wâpahtahiwêwin ohci mêkwâc wiyêyihcikêwina mîna yahkohtêwin ayiwâk ta-nikanipayihtahk kinwês-iskoyikohk pamihtâwin êkwa îkatê-wêpinamowin kiskêyihamowina kiki Kânata sa sêkawicowanihcikêwina, asici mîna tawâwina ta-kî-nâkatohkâcihcikâtêk;
- Kwayaskwêyihamowin nakiskamâkêwina kiki ta-nâkatohkâcihcikâtêk mêkwâc êkwa nîkân kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin tipâpêskocikana, asici onahîkâsowin nawansonikêwina kiki kinwês-iskoyikohk pamihtâwin ahpô wêpinikêwin ohci nanatohk sêkawicowanihcikêwin itowahk êkwa nawasonikâwina kiki iyikohk ohci kinwês-iskoyikohk sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin pamîstâkêwina pîhci Kânata; êkwa
- Itêyihamowinahk ispihtêyihcikêwin ohci osihcikâtêw, mâmawipicikêwin, kistascikêwin êkwa mâcipayihcikêwin ohci kinwês-iskoyikohk sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin pamîstâkêwina.

Ôma Kânata otasihkêwin Mâmawipicikêwin Wiyêyihcikêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin (ISRW) êwako ka-mâcihtahk oskayi iskoyikohk isi sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin pîhci Kânata. Kiskinwaham kîhtwâm yahkohtêwin, yahkikiwin isi sêkawicowanihcikêwin wêpinikêwin pîhci Kânata. Ôma wiyêyihcikêwin êwako nîstam kiki Kânata mîna kîponam tawâwina isi sêkawicowanihcikêwin wêpinikêwin ohci kahkiyaw Kânata sa kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin ohci mêkwâc wâsaskotênikan aniskaciwin mîna osihcikêwin ohci pimâcihiwêwin maskihkîwin isotopes, asici oyapahcikêwin isi nîkânihk.³

Aspin ohci nîstam atoskêwin, kistêyihcikêwin ôma ohci wiyêyihcikêwin kî-ocipitam oskayi kwayaskwêyihcikêwin isi oskayi pimipayihtâwin tâpiskôc apisci waskawîhtawin askihkosak mâci-pimohtêmadan nîkânihk. Ôki askihkosak mîna ta-osihcîw sêkawicowanihcikêwin êwako piko ta-pêyâhtakêyimohk ka-paminikâtêk. Ôma wiyêyihcikêwin kî-masinahikâtêw asici sipihkâwin ta-kikinahk ôhi sêkawicowanihcikêwina isi katawa sêkawicowanihcikêwin pimiciwanowin ka-âpacihcikan Kânata sa sêkawicowanihcikêwin oyahowêwin: misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin, asici ka-âpacihcikan askîwi-pimiy, tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin, âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin, êkwa

uranium wâtihkân mîna pinipocikan sêkawicowanihcikêwin. Ôma wiyêyihcikêwin mîna kî-osîhcikâtêw ta-kêhcinahow kihcêyimowin kiki Nêhiyaw miyikosiwin mîna ostêsîmâwoyasiwêwin êwako wiyastêwin nîkânihk tasihkêwina tasihkêwina.

Ôma mâmawipicikêwin wiyêyihcikêwin êwako kiskêyihitamôhiwêwin ohci Oyakhikêwin, kîkwayka-kî-pêhtamahk ohci nimâmawohkamakêwininân asici Kânata otasihkêwak êkwa Nêhiyaw nîsohkamakêwak, êkwa onahîkâsow onaksomowin ohci nanatohk wâh-wâpahcikêwina ka-pakitinikâtêw mêkwac ôma paminikêwin. Ita ôma Oyakhikêwin ka-mêkiw kiskinohtahiwêwin, ôma mâmawipicikêwin wiyêyihcikêwin namôy naspisîhcikêwin ahpô yahkastaw Oyakhikêwin otasiwêwin. Êwako ohci, ôma itasinahikâtêwin ISRW itêyimowina ka-kî-nôkohtahk kiki askiy nînahk wîhtamâkêwin ispihk Ohpahowi-pîsim nîsitanaw 2022 ê-ahtsihtahk ta-kiskinawâcihcikâtêk Oyakhikêwin itamowin.

Ôma wiyêyihcikêwin osihtâw nîso kihci itêyimowina mîna itastaw nêwo pimohtatâwin kistêyihcikâtêwina ta-kêhcinahow Kânata ayâw kinwês-iskoyikohk wêpinikêwin pamîstâkêwina kiki kahkiyaw okakwêspanâc sêkawicowanihcikêwina. Ôma itêyimowina mîna pimohtatâwin kistêyihcikâtêwina êkwânihi ka-pimitisahikâtêkihik mîna ayiwâk kiskinohwahikêwin pîhci ôma wîhtamâkêwin:

Recommendation 1	Intermediate-level waste and non-fuel high-level waste to be disposed of in a deep geological repository with implementation by the NWMO
Recommendation 2	Low-level waste to be disposed of in multiple near surface disposal facilities with implementation by waste generators and waste owners
Implementing principle 1	Consent of the local communities and Indigenous peoples in whose territory future facilities will be planned must be obtained in siting.
Implementing principle 2	Design of facilities should prioritize the protection of water.
Implementing principle 3	Long-term caretaking should be established for disposal facilities.
Implementing principle 4	We need to take action now and not defer to future generations.

OTITWÊSTAMÂKÊWIN OHCI NASPISÎHCIKAN:

Itêyimowin 1	Tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin êkwa êka-askîwi-pimiy misi-tahtahkwâw ta-wêpinikâtêk atami askiy ascikêwikamik asici pimohtatâwin ohci nwmô
Itêyimowin 2	Âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin ta-wêpinikâtêk pîhci nanatohk cîki mostaskamik wêpinikêwin pamîstâkêwina asici pimohtatâwin ohci sêkawicowanihcikêwin askihkosak êkwa sêkawicowanihcikêwin tipêyihcikêwak
Pimohtatâwin kistêyihcikâtêwin 1	Tipêyimowin ohci tipiyaw mâmawâyâwinihk êkwa Nêhiyawak êwako otaskîwin nîkân pamîstâkêwina ka-wiyêyihcikêhk piko ta-kahcitinikâtêk pîhci ihtêskamikohk.
Pimohtatâwin kistêyihcikâtêwin 2	Otôsihcikêwin ohci pamîstâkêwina ta-kî-nîkânêyihcikâtêk kanawêyimowin ohci nipiy.

Pimohtatâwin kistêyihcikâtêwin 3	Kinwês-iskoyikohk kanawêyihcikêwin ta-kî-osihcikâtêk kiki wêpinikêwin pamîstâkêwina.
Pimohtatâwin kistêyihcikâtêwin 4	Piko ta-nâkatohkâtamahk sêmâk mîna êka ta-otamêyihmahk isi nîkân aniskaciwin.

Kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pîhci Kânata

Kânata kî-nîkânêw isi ôma yahkikiwin êkwa pakipahikêwin ohci askîwi-pimiy pimipayihtâwin kiki pâsci apihtâw mitâtahtomitanawâw askiy, pakosêyimowin ohci askîwi-pimiy sôhkâtisiwin ta-wâskotênahk mâmawâyâwinihk mîna pimohtatâw radioisotopes kiki askîwi-pimiy maskihkiyêkwa kotak ahtisihcikêwin wâh-wâpahcikêwin, mîna ê-miywâsin kihci pîwâpisk pakipahikêwina. Ôhi tasihcikêwina osihtâniwan kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin êkwânihi kiskêyihcikâtêwa éyiwêhk iyikohk ohci kipahikêwin êkwa ka-pêyako-ayahk êkwâniha ka-natawêyihkawahk ta-kêhcinahow Kanawêyihcikêwin ohci ayisiyiniwak êkwa wâsakâskamihtawin. Pîhci Kânata, ihtakonwa nêwo iyinito oyahowêwina ohci kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin:

- Misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin (HLW);
- Tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin (ILW);
- Âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin (LLW); êkwa
- Uranium wâtihkân êkwa pinipocikan sêkawicowanihcikêwin.

Itahto oyahowêwin ohci sêkawicowanihcikêwin natawêyihkawin o-pêyako itowahk âstahcikôwin êkwa wêpinikêwin pamihcikêwin namôya ayiwâk asici ocimâsi- êkwa kinwês-iskoyikohk astâhtâsowin ohci êkwa/ahpô ka-kisiskotêwahkahk. Kahkiyaw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pîhci Kânata êwako pêyâhtakêyimow paminikêwin isi tipêyimowin asici itaskinahk iyikohk itasiwêwina ita pamîstâkêwina ka-pakitinihikâtêk ohci Kânata otasihkêwin Askîwi-pimiy Pêyâhtakêyimow Opimohtêstamâkêwin (CNSC). Mâka, namôy kahkiyaw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pîhci Kânata ayaw kinwês-iskoyikohk wêpinikêwin wiyêyihcikêwina.

Tawâwina pîhci kinwês-iskoyikohk wêpinikêwin wiyêyihcikêwina kiki kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pîhci Kânata

Ôma astacikowin capasîs nôkohtaw mâwaci iyikohk êkwa itahto ohci kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin êka kîway asici kinwês-iskoyikohk wêpinikêwin wiyêyihcikêwina ka-nisitawinakwahkiki isi pahki yahkikiwin ôma mâmawipicikêwin wiyêyihcikêwin. Ôma asici nanapo mêkwâc mîna ta-wapahcikâtêk nîkânihk sêkawicowanihcikêwin ohci mêkwâc askîwi-pimiy pamîstâkêwina. Kistêyihkawin ta-pisiskâpahcikâtêk êkwâniha nânitaw 84 per cent ohci kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pîhci Kânata ayaâw mêkwâc kinwês-iskoyikohk sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin wiyêyihcikêwin. Kotak 16 per cent ohci iyikohk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin êka kîkway kinwês-iskoyikohk sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin wiyêyihcikêwin, 14 per cent êwako âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin, mîna piko nânitaw two per cent êwako tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin asici astamêhk iyikohk 0.01 per cent mâwaci iyikohk ohci êwako namôy-askîwi-pimiy misi-tahtahkwâw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin.

Astacikowin 1: Sêkawicowanihcikêwin êka kîkway kinwês-iskoyikohk wêpinikêwin wiyêyihcikêwin

Itowak sêkawicowanihcikêwin	Mâwaci iyikohk (m ³)	Itahto ohci iyikohk kakwêspanâc sêkawicowanihci kêwin pîhci Kânata
Misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin (namôy-askîwi-pimiy) ⁴	<10	<0.01
Tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin	51,000	2
Âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin	294,000	14
Uranium wâtihkân êkwa pinipocikan	Namôy tawâwina – Mêkwâc wiyêyihcikêwina astêwa	–
Iyikohk ohci 84 per cent kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pîhci Kânata asây ayâw kinwês-iskoyikohk sêkawicowanihcikêwin wêpinikêwin wiyêyihcikêwina.		

Onahîkâsowin nawasonikêwina êkwa tipâpêskocikana

Nîkânîhtâwin ohci misiwêskamik nawasonikêwina wâh-wâpahtamowin, itahto ka-pimitisahikâtêk nawasonikêwina kî-nisitawinakwana ta-nakatohkatahk tawâwina pîhci kinwês-iskoyikohk sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin wiyêyihcikêwina kiki kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin âsônê âstamêhk-iyikohk- êkwa tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin pîhci Kânata. Mâh-mêskotascikêwin nakatohkâtamowin êwako namôy wêpinikêwin nawasonikêwin mîna namôy nôkosîstam misiwêskamik nawaciko isi totamowin. Mâka, namôy kikinikâtêw pîhci mâmawohkamakêwin paminikêwin ta-mêkihk isi nîsohkamakêwak iyikohk kinwês-iskoyikohk pamihtâwin miskwêyihkamowina (âstahcikôwin êkwa wêpinikêwin) ta-miyo wîhtamahk ohci wiyêyihcikêwin.

Cîki mostaskamik wêpinikêwin kamikohk nawasonikêwina:

1. [Isihcikâtêw kipahikêwin ispatinâwin](#)
2. [Asinîwipayihcikêwin astâsowikamik](#)
3. [Pâhkwasin asiniy yâwâtakan](#)

Atami wêpinikêwin options:

4. [Atami askiy ascikêwikamik](#)
5. [Atami yâwâwa](#)

Kinwês-iskoyikohk âstahcikôwin:

6. [Mâh-mêskotascikêwin nakatohkâtamowin](#)

Ispimâyihk nawasonikêwina kî-wâpahcikâtêwa ohci onahîkâsowin otâpisiniwin âsicayihk mâwaci iyikohk êkwa kiskinwahikêwin ohci wâpacikâtêwina ohci âstamêhk-iyikohk - êkwa tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin ka-kî-pakitinikâtêk ohci sêkawicowanihcikêwin askihkosak êkwa sêkawicowanihcikêwin tipêyihcikêwak. Ôma mâwaci iyikohk kikinikâtêwa ka-itêyihkwahkihk wâpacikâtêwina ohcipâyiwin ka-ihkakahkihk CANDU (Kânata Deuterium Uranium) askihkos

pimakocinowin êkwa pimatisiwin itêyhtamowina mîna namôy kikinikâtêw mawaci iyikohk sêkawicowanihcikêwin êkwânima ta-kî-pimâcihtahk ohci nîkânihk pimipayihtâwin itowahk Apsici Waskawîhtawin Askihkosak (SMR). Ayiwâkês wâh-wâpahtamowin isi [itêyhtakitêwina](#) ohci pimohtatâwin nanatohk onahîkâsowin nawasonikêwina mîna kî-itocikâtêk ta-wîcihtahk wâh-wâpahtamowin ohci nanatohk nawasonikêwina.⁵

Isi tipêyimowin asici ôma onahîkâsowin wâh-wâpahtamowin, Kânata âstamêhk-iyikohk osêkawicowanihcikêwin ta-kî-wêpinikâtêk isi itowahk ohci ciki mostaskamik wêpinikêwin pamîstâkêwina ta-wîhcikâtêkihk ispiimâyihk. Mâka, ôma isihcikâtêw kipahikêwin ispatinâwin êwako nahiyikohk mîna mawaci manâcihcikêwin kiki âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin tâpiskôc asiskiy, ayis ohci astamêyikohk ispihtâskwan ohci radionuclides mîna misi-mawaci iyikohk ôma ohci itowahk sêkawicowanihcikêwin. Ôma asinîwipayihcikêwin astâsowikamik êwako nahiyikohk kikikahkiyaw âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin, êyikohk ka-yahkipicikâtêk kipahikêwin mîna sohkanawin kamêkihk; mâka, ta-pisiskêyihcikâtêk oyakihcikêwin, nawaciko nahiyikohk kiki êka-mâh-mistahi kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin.

Isi tipêyimowin asici ôma onahîkâsowin wâh-wâpahtamowin, ôma wêpinikêwin nawasonikêwina kiki tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin êwako ta-kî-atami askiy ascikêwikamik ahpô atami atami yâwâwa. Mâka, mawaci nahiyikohk nawasonikêwin êwako atami askiy ascikêwikamik isi atami atami yâwâwa nawasonikêwin kî-miskikâtêw iyikohk mitâtahtwâw ayiwâk itakihtêw itahto misit, ohci sêkawicowanihcikêwin ispisci atami askiy ascikêwikamik. Ayiwâkês, ôma atami atami yâwâwa nawasonikêwin êwako piko kaskitawin ta-wêpinikêw pahki ohci tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin astahcikowin ayis ohci ispihcaâwin nakinikêwina.

Mâwawipicikêwin wiyêyihcikêwin

Pâsci nîsoaskiy ohci mâwawohkamakêwin asici Kânata otasihkêwak, Nêhiyawak êkwa tasihkêwin pimohtêstamâkêwak, asici mîna wîhtamâkêwin ohci misiwêskamik nawaciko isi totamowina kiki nâspic onahîkâsowin miskwêyhtamowina, ôki NWMO kî-osîhcikâtêw ômaka-pimitisahikâtêk mâwawipicikêwin wiyêyihcikêwin kiki nanatohk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin sipîsisa pîhci Kânata. Nisto piko ihtakonwa tawâwina êkota atiht âstamêhk-iyikohk, tâwâyihk-tahtahkwâw êkwa namôy-askîwi-pimiy misi-tahtahkwâw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwina namôy mêkwâc ayâw wêpinikêwin wiyêyihcikêwina.

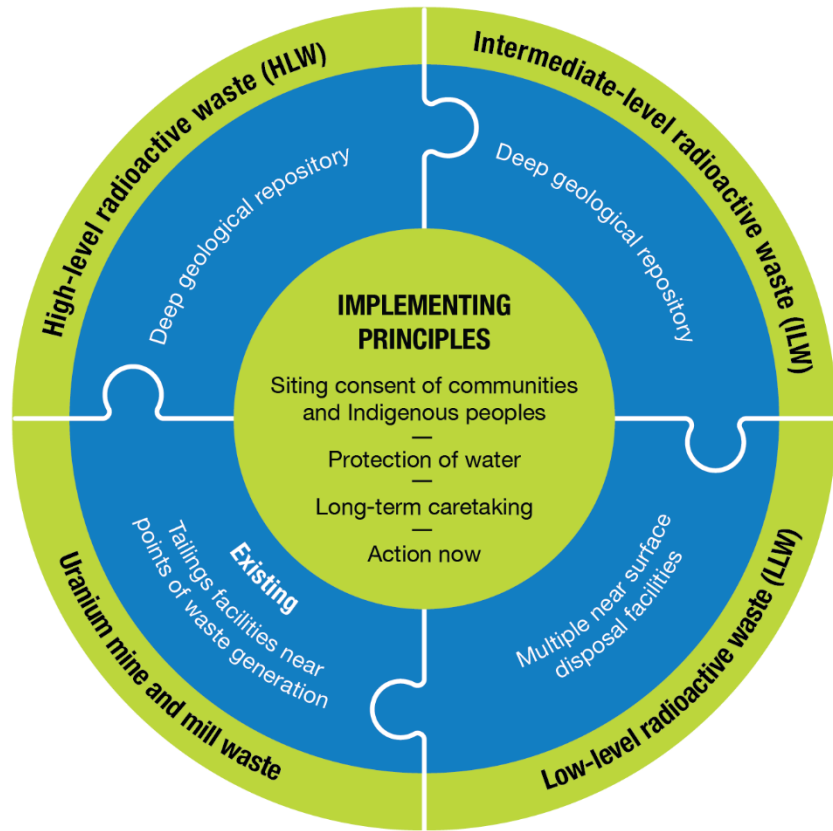
Ta-nakatohkacikâtêkihk ôhi tawâwina mîna âhkami asici kîkway ôki NWMO ka-pêhtahkik ohci nîsôhkamâkêwak êkwa Nêhiyawak mîna itêhkê isi ohci Oyakihcikêwin, nîso kihci itêyimowina, êkwa nêwo pimohtatâwin kistêyihcikâtêwina kî-osîhcikâtêwa ta-kêhcinahow êkwânima Kânata ayâw wêpinikêwin pamîstâkêwina kiki kahkiyaw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwina. Ôma wiyêyihcikêwin nôkohtân pîhci astacikowin mîna wâpahcikêwin ka-pimitisahikâtêk; namôy mêskotastâw ka-ihkôhkihkinwêskoyikohk wêpinikêwin itahkamikisiwina mêkwâc isi yahkohtêwin, mâka ta-kikinikâtêkihkinwêskoyikohk wiyêyihcikêwina.

Astacikowin 2: Mámawipicikêwin wiyêyihcikêwin kiki kahkiyaw mêkwâc mîna ka-itêyihakwahkihk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin

Sêkawicowan ihcikêwin oyahowêwin	Itowahk sêkawicowanihcikêwin	Ka-ihkocok kinwês-iskoyikohk wêpinikêwin wiyêyihcikêwin	Mêkwâc nâkatêyihkamowin kiki pimohtatâwin	Mámawipicikêwin wiyêyihcikêwin
Misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin (HLW)	Âpacihtân askîwi-pimiy	Êhê	NWMO	Namôy mêskocipayin – Atami askiy ascikêwikamik
	Namôy-askîwi-pimiy	Namôya	–	Atami askiy ascikêwikamik Nâkatêyihkamowin kiki pimohtatâwin ohci kinwês-iskoyikohk sêkawicowanihcikêwin wêpinikêwin wiyêyihcikêwin: NWMO
Tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin (ILW)	ILW osihcikâtêw pîhci nanatohk askîwi-pimiy pamîstâkêwina	Namôya	–	Atami askiy ascikêwikamik Nâkatêyihkamowin kiki pimohtatâwin ohci kinwês-iskoyikohk sêkawicowanihcikêwin wêpinikêwin wiyêyihcikêwin: NWMO
	ILW osihcikâtêw ita Askîwi-pimiy Wâskotênikêwin Wâpahtahiwêwin kamik êkwa Whiteshell Askihkos 1	Êhê	Kânata otasihkêwin Askîwi-pimiy Osîhcikêwina	Namôy mêskocipayin – Pîhci-situ nâkinikêwin
Âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin (LLW)	Port Hope kiciwâpasihkwêwikamik LLW	Êhê	Kânata otasihkêwin Askîwi-pimiy Osîhcikêwina	Namôy mêskocipayin – Port Hope Itêhkêskamikohk Nîkânastamâkêwin
	LLW tipêyihcikâtêw ohci Atomic Sôhkâtisiwin ohci Kânata Limited ita Chalk Sîpiy	Êhê	Kânata otasihkêwin Askîwi-pimiy Osîhcikêwina	Namôy mêskocipayin – Cîki mostaskamik wêpinikêwin pimipayihtâw
	LLW osihcikâtêw ita Askîwi-pimiy Wâskotênikêwin Wâpahtahiwêwin kamik êkwa Whiteshell Askihkos 1	Êhê	Kânata otasihkêwin Askîwi-pimiy Osîhcikêwina	Namôy mêskocipayin – Pîhci-situ nâkinikêwin
	LLW osihcikâtêw pîhci nanatohk askîwi-pimiy pamîstâkêwina	Namôya	–	Nanâtohk cîki mostaskamik wêpinikêwin pamîstâkêwina Nâkatêyihkamowin kiki pimohtatâwin ohci kinwês-iskoyikohk sêkawicowanihcikêwin

				wêpinikêwin wiyêyihcikêwin: Sêkawicowanihcikêwin askihkosak/tipêyihcikêwak
Uranium wâtihkân êkwa pinipocikan sêkawicowanihcikêwin ⁶	Sikopocikana pamîstâkêwin cîki otosicikêwin	Êhê	Uranium wâtihkâna êkwa pinipocikan sikopocikana tasihkêwina, êkwa ka-akihcikâtêkihk kâ-piskihtahtâhk êkwa ôkimânâhk	Namôy mêskocipayin – Wêpinikêwin pamîstâkêwina cîki sêkawicowanihcikêwin osîhcikâtêwin

Nôkohtawin 1: Kânata sa Mâdawipicikêwin Wiyêyihcikêwin kiki Kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin

Otitwêstamâkêwin ohci Naspisîhcikan:

Tâwâyihk wâwiyêstêyiwin	Pimohtatâwin Kistêyihcikâtêwina: Ihtêskamikohk tipêyimowin ohci mâmawâyâwinihk êkwa Nêhiyawak - Kanawêyimowin ohci Nipiy - Kinwês-iskoyikohk kanawêyihcikêwin
-------------------------	--

	- Nâkatohkâtamowin sêmâk
Tahkohci-namahtin nêwayastêwin wayawîtim-âyihk wâwiyêstêyiwin	Misi-tahtahkwâw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin (HLW)
Tahkohci-namahtin nêwayastêwin tâwâyihk wâwiyêstêyiwin	Atami askiy ascikêwikamik
Tahkohci-kihciniskêhk nêwayastêwin wayawîtim-âyihk wâwiyêstêyiwin	Tâwâyihk-tahtahkwâw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin (ILW)
Tahkohci-kihciniskêhk nêwayastêwin tâwâyihk wâwiyêstêyiwin	Atami askiy ascikêwikamik
Capasîs-kihciniskêhk nêwayastêwin wayawîtim-âyihk wâwiyêstêyiwin	Âstamêhk-iyikohk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin (LLW)
Capasîs-kihciniskêhk nêwayastêwin tâwâyihk wâwiyêstêyiwin	Nanâtohk cîki mostaskamik wêpinikêwin pamîstâkêwina
Capasîs-namahtin nêwayastêwin wayawîtim-âyihk wâwiyêstêyiwin	Uranium Wâtîhkân êkwa Pinipocikan Sêkawicowanihcikêwin
Capasîs-namahtin nêwayastêwin tâwâyihk wâwiyêstêyiwin	Ka-ihkâkohk Sikopocikana pamîstâkêwina cîki itowihk ohci sêkawicowanihcikêwin aniskaciwin

Itêyimowina êkwa kistêyihcikâtêwina kiki pimohtatâwin ohci Kânata sa Mâmawipicikêwin Wiyêyihcikêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin

Itêyimowina

ITÊYIMOWIN 1: TÂWÂYIHK-TAHTAHKWÂW SÊKAWICOWANIHCIKÊWIN ÊKWA NAMÔY-ASKÎWI-PIMIY MISI-TAHTAHKWÂW SÊKAWICOWANIHCIKÊWIN TA-WÊPINIKÂTÊK ATAMI ASKIY ASCIKÊWIKAMIK ASICI PIMOHTATÂWIN OHCI NWMO

- Ôki NWMO, isi Kânata onîkânihk mâmawohkamâtowin kiki atami askiy wêpinikêwin, ta-nawasôna mîna ta-osihtât atami askiy ascikêwikamik kiki Kânata sa tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin (ILW) êkwa namôy-askîwi-pimiy misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin (HLW), asici sôniyâwi-wîchihwêwin ka-mêkihk ohci sêkawicowanihcikêwin askihkosak êkwa sêkawicowanihcikêwin tipêyihcikêwak.
- Ôki NWMO ta-kwayâcihtâw kiskêyihkamôhiwêwin wiyêyihcikêwin ka-miskôtcihkâtêk ôma paminikêwin ta-nawasôna kiki ascikêwikamik, takwascikêwin ohci mâmawohkamakêwin wiyêyihcikêwin êkwa sôniyâwi-wîchihwêwin nakiskamowin, pisiskâpahtamowin kiskêyihkamowin mîna kiskêyihkamowin ka-ohkîsihk ohci pimohtatâwin kotak ihtêskamikohk paminikêwina kiki askîwi-pimiy pamîstâkêwina. Ôma ihtêskamikohk paminikêwin êwako pahkân ohci NWMO otatoskêwin ta-nawasôna Kânata sa wiyêyihcikêwin kiki ka-âpacihtahk askîwi-pimiy.
- Ôma wiyêyihcikêwin êwako ta-itasinahikatêk ôma paminikêwin ta-kiskêyihkâwahk mahti onahîkâsowin mîna ototêmowi-nahêyihkamowin nitawêyihcikâtêwina kiki ihtêskamikohk ascikêwikamik, âhkami asici ôma Oyâkihcikêwin, mîna pimohtatâwin kistêyihcikâtêwina ka-itasinahikatêk nîkânihk kiskinawâcihcikâtêw.
- Ôma wiyêyihcikêwin êwako mîna ta-kikinikâtêk iyikohk ka-itêyihkâwahk tasihkamowin kiki ihtêskamikohk mîna osîhcikâtêwin ohci ascikêwikamik.

- Ihkatêyhtakwan êkwânima kiskinohtahikâtêwin ôma nawasônamowin paminikêwin ta-kî-iyikohk nîsosâp isko ayênânêwosâp pîsim, êkota ôma ôki NWMO ta-wihtamâkêw isi Askîy Âpacihcikana Kânata ohci nakiskamowin.

ITÊYIMOWIN 2: ÂSTAMÊHK-IYIKOHK SÊKAWICOWANIHCIKÊWIN TA-WÊPINIKÂTÊK OHCI MIHCÊT IYIKOHK CÎKI MOSTASKAMIK WÊPINIKÊWIN PAMÎSTÂKÊWINA ASICI PIMOHTATÂWIN OHCI SÊKAWICOWANIHCIKÊWIN ASIKHKOSAK ÊKWA SÊKAWICOWANIHCIKÊWIN TIPÊYIHCIKÊWAK

- Sêkawicowanihcikêwin askihkosak êkwa sêkawicowanihcikêwin tipêyihcikêwak ta-nawasôna mîna ta-osihtât cîki mostaskamik wêpinikêwin pamîstâkêwina kiki êkwanihi âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin asici êka kinwês-iskoyikohk wêpinikêwin wiyêyihcikêwin, âhkami asici misiwêskamik nawaciko isi totamowina, mâmitonêyihamowin kiskinwahikêwin, mâwaci iyikohk, tânimayikohkêskamik isi ka-ihkâkôh aciyaw sêkawicowanihcikêwin pamîstâkêwina, mâmawâyâwinihk pakitêyimowin êkwa onahîkâsowin itêyihamowinahk.
- Ôma nawasonikêwin ohci mihcêt-sêkawicowanihcikêwin osîhcikêw pamîstâkêwina ahpô tastaw itêhkêskamik pamîstâkêwina êwako mîna ta-wâpahcikâtêk ta-minopayik iyikohk ohci pamîstâkêwina asici pîhcâwin êkwânima ôma sêkawicowanihcikêwin piko ta-pimohtatât. Tastaw itêhkêskamik pamîstâkêwina ta-kî-pakitinam manâcihcikêwin tipâpêskocikan mîna ta-kî-kêhcinahow nahâwastêw kahcitinamowin isi wêpinikêwin pamîstâkêwina kiki apisci sêkawicowanihcikêwin askihkosak. Itêhkêskamikohk pamîstâkêwina êkwânihi ta-kî-piskihtahastâhk, têpinam nanâtohk piskihtahastâhk ahpô ta-kî-nanatohk pamîstâkêwina pîhci pêyak ka-piskihtahastâhk, mamisiwin ohci itahto kistêyihcikâtêwina tâpiskôc mâwaci iyikohk ohci sêkawicowanihcikêwin, pimohtatâwin isi pîhcâwin mîna itakihêwin.
- Âiwak kiskêyihamôhiwêwin pimohtatâwin wiyêyihcikêwina ohci sêkawicowanihcikêwin askihkosak êkwa sêkawicowanihcikêwin tipêyihcikêwak ta-osîhcikâtêw isi kwayasko mîna kîhkâninâkosiwin isi totamowin, asici wîpac mîna âhkami mâmawohkamakêwin asici Oyakhcikêwin.

Pimohtatâwin kistêyihcikâtêwina

Isi tipêyimowin asici ôma osâm piko mistahi âcimostâkêwin ohci Kânata otasihkêwak êkwa Nêhiyawak, itahto ka-pimitisahikâtêkihik nêwo pimohtatâwin kistêyihcikâtêwina kî-kîhkânâkwani isi nânihkêyimowin kki piko tânihi oskayî sêkawicowanihcikêwin pamîstâkêwina ta-osîhcikâtêw êwako pahko ôma ohci wiyêyihcikêwin; ayiwâkês kiskinohwahikêwin pîhci Âstacikowin nêwo.

PIMOHTATÂWIN KISTÊYIHTCIKÂTÊWIN 1: TÊPAKÊYIMOWIN OHCI TIPIYAW MÂMAWÂYÂWINIHK ÊKWA NÊHIYAWAK ITA SA ITASKÎWIN NÎKÂN PAMÎSTÂKÊWINA TA-WIYÊYIHCIKÊHK PIKO TA-KAHCITITINIKÂTÊK PÎHCI IHTÊSKAMIKOHK.

Ôma itêyihamowin kî-nîkânêyihkwan ohci misahamik nîsohkamakêwak pîhci mâmawohkamakêwin mâmawôpîtowina. Têpakêyimowin ohci ka-âyimihikocik Nêhiyaw mâmawâyâwinihk êwako mîna kwayaskastam asici Kânata sa paminikêwin towihkân ka-âpacihcikâtêkihik kiki pimohtatâwin ohci *Tahtoskânêsiwak Ostêsimâwasinahikan isi Yahkohtêwin ohci Nêhiyawak ô-miyikosiwiniwaw Wiyasiwêwin (UNDA)*. Ôma kihci itêyihamowin yahkastân isi kahkiyaw nîkân wêpinikêwin pamîstâkêwina kiki kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin. Nêhiyaw mâmawâyâwinihk iihkêskamikohk piko wîpac ta-ayâcîk mîna kakwâhyaki-mâmawohkamakêwin mîna âhkami kiyikawêpayiwin isi kahkiyaw tahtahkwâw ohci piko tânihi sêkawicowanihcikêwin wêpinikêwin itahkamikisiwin, kiyam êyikohk ispîscawin, sapô pîsâkosiwin oistawin tastaw Nêhiyawak, kiskêyihamôhiwêwin mâtinamakêwin êkwa mâmawohkamâtowin.⁷ Êkwa ayiwâkês, wiyasiwêwina, kwayaskwascikêwin paminikêwina êkwa Nêhiyaw mâmiskôcikâtêwin isîhcikêwina, osîhcikâtêw mîna pihkohtâwin isi nâkatohkâcikêwina ita nîkân pamîstâkêwina ta-wiyêyihcikêhk, ta-kî-kihçêyitimohk.

PIMOHTATÂWIN KISTÊYIHTCIKÂTÊWIN 2: OTÔSIHCIKÊWIN OHCI PAMÎSTÂKÊWINA TA-KÎ-NÂNIHKÊYIMOHK KANAWÊYIMOWIN OHCI NIPIY.

Ôma Oyakhikêwin nitawêyihkwan êkwânima kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin, asici wêpinikêwin, ta-pimohtatahk isi māmawipicikêwin manatisiwin êkwânima ka-nânikêyimohk miyw-âyâwin, Kanawêyihkosiwin mîna pisiskêyihcikêwin ohci ayisiyiniwak êkwa wâsakâskamihtawin, kiko asici nipiy.⁸ Ata Kanawêyihkosiwin ta-kî-wâpahcikâtêw ohci onahîkâsowin otêyimowin kiyam ohci itêhkêskamikohk, ta-kî-ayimwan ta-kahcitinikâtêk askiy-ninahk sîtoskâkêwin kiki pamîstâkêwina ka-ihkâhki cîki tânimayikohkêskamik isi kihci pimohtatâwina ohci nipiy ka-minihkwêhk. Êwako ôma nîkânêyihkosiwin kiki mihcêt nîsohkamakêwak pîhci ôma NWMO sa māmawohkamakêwin paminikêwina ka-kî-sôkêyihkâhki êkwânima sêkawicowanihcikêwin wêpinikêwin nawasônamowin namôy ta-kî-osihtahk cîki nipiy ka-minihkwêhk âpachikikana ayis itêyihkâhki ta-kî-misiwanâtan mîna mâkohtâw isi pimatisiwiwâw. Ata nîsohkamakêwak kî-wîhtamwak êkwânima pamîstâkêwina ta-kî-ohpimê astêki ohci piko tânihi kihci nipiy pimohtatâwina, kêtisk ohci Kânata wâsakâskamihtawin otasihkêwin êwako ôma namôy âpatêyihkwan. Kanawêyimowin nipiy êwako mawaci-nîkân, mîna wako ohci, piko tânihi wêpinikêwin pamîstâkêwina piko ta-nakiskahk mitoni iyikohk itasiwêwin ohci wâsakâskamihtawin mîna nipiy kanawêyimowin.

PIMOHTATÂWIN KISTÊYIHTCIKÂTÊWIN 3: KINWÊS-ISKYOYIKOHK KANAWÊYIHCIKÊWIN TA-KÎ-OSIHCIKÂTÊK KIKI WÊPINIKÊWIN PAMÎSTÂKÊWINA.

Ta-kî-pisiskêyihkâtêk ôma sêkawicowanihcikêwin êkwa pamîstâkêwina kiki iyikohk nîkân aniskaciwina ka-itêyihkâhki ta-kêhcinahow êkwânima ôma wâsakâskamihtawin âhkami kanawêyihkâtêw. Êwako itwêman kiskêyihkâhki ohci itowahk sêkawicowanihcikêwin, itêhkêskamikohk êkwa omâmawo pisiskêyihkêwin wiyêyihkêwina piko ta-ahtastahk isi nîkân aniskaciwina ta-kiskêyihkâhki mahti kîspin âhkami nahiyikohk ahpô natawêyihkâhki. Êwako ôma isi tipêyimowin asici ôma Oyakhikêwin, kiko “nisitawinam tahtwâw ka-nisitohcikâtêw asici pamihtâwin ôma kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin êkwa nisitohcikâtêwin nâkatêyihkâhki ta-kêhcinahow âhkami nâkatêyihkâhki ohci kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin wêpinikêwin pamîstâkêwina, itêhkêskamikohk, êkwa nawasônamowin ispîhk ka-kipahkâtêkihk, êkosi isi âhkami Kanawêyihkosiwin êkwa mînopayiwîn kiki ayisiyiniwak êkwa wâsakâskamihtawin tahkinê”.⁹ Êkwa ayiwâkês, Nêhiyaw māmawâyâwinihk asici askîwi-pimiy sêkawicowanihcikêwin pamîstâkêwina ta-kî-nîsohkâmâkêcîk ôhi pîkiskwêwina wâsakâmê askiy onakatohkâcîkêw. Êwako ôma isi tipêyimowin asici pakosêyimowina ohci sêkawicowanihcikêwin askihkosak êkwa sêkawicowanihcikêwin tipêyihkêwak pîhci Oyakhikêwin ta-nîsohkâmâkêhk asici Nêhiyawak ta-ohtisit nawat iyikohk nisitohtamowin ohci Nêhiyaw Kiskêyihkâhki mîna kakêskimiwêwin êwako ohci kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin êkwa nâkinikêwin itahkamikisiwina.

PIMOHTATÂWIN KISTÊYIHTCIKÂTÊWIN 4: PIKO SÊMÂK TA-NÂKATOHKÂTAMAHK MÎNA ÊKA TA-OTAMÊYIHTAMAHK NÎKÂN ANISKACIWINA.

Nitawêyihkwan mîna ta-pimohtatâhk māmawipicikêwin wiyêyihkêwin kiki kahkiyaw Kânata sa kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin asici nanihkêyimowin ispisci ta-nakicikikâtêk ôma isi aniskaciwin. Êwako ôma isi tipêyimowin asici ôma Oyakhikêwin nitawêyihkêwin ohci sêkawicowanihcikêwin tipêyihkêwak êkwa askihkosak ta-nîsohkâmâtohk asici kotak sêkawicowanihcikêwin tipêyihkêwak ahpô askihkosak ohci ô-wiyêyihkêwina kiki nîkânipayihkâhki, yahkikiwin êkwa pimohtatâwin ohci ispîhtayakaskâwin mîna misiwêskamik māmawipicikêwin kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin pamihtâwin miskwêyihkâhki mitoni kêsân, mîna nâkinikêwin pamîstâkêwina, itêhkêskamikohk êkwa nawasônamowina pîhci nahiyokohk tahtwâw ta-âciwinahk pwâwatêwina isi nîkânihk aniskaciwina.¹⁰ Ôma pimohtatâwin ohci ISRW ta-natawêyihkwan âhkami nâkatêyihkâhki mîna sîtoskâkêwin ohci Ôkimânâhk, asici wiyastêwin êkwânima sôhkahtwâwin ta-pimohtatahk mawinêhikêwina ôma ohci wiyêyihkêwin, kiyam mês kocipayiwina ohci ôkimânâhk. Ôma nanihkisiwin ta-wâskâwêmakahk piko nahiyikohk mînopayiwîn asici Kânata sa nâkatêyihkâhki isi Wâkôwîcihiwîwin asici Nêhiyawak.

Kiskinwahikêwin ohci māmawohkamakêwina

Ispîhk 2021, oko NWMO mâci-māmawohkamâtohk asici sêkawicowanihcikêwin askihkosak êkwa sêkawicowanihcikêwin tipêyihkêwak mîna ka-akâwatahk Kânata otasihkêwak êkwa Nêhiyawak,

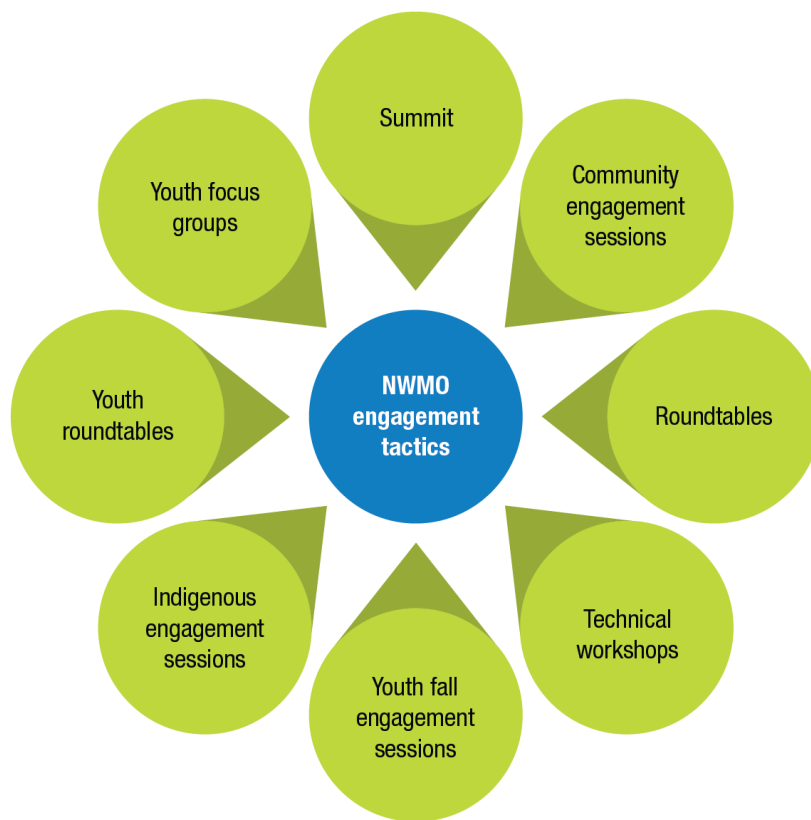
pimipayihtâwin tipiyawê itêyihamowin wâh-wâpahcikêwin, micimînamowin māmawapiwina ta-pêhtahkik pahpitos pîkiskwêwina, ta-natohtawihcik otasihkêwak pîhci māmawinikêwina ohci māmawohkamakêwin māmiskôcikâtêwina pîhci māmawâyâwinihk êkota sêkawicowanihcikêwin anohc kanawêyihâtakwan, micimînamowin wâsakâmi-apiwina māmiskôtamowin, mîna ta-sipwêpayihtahk onahîkâsowin māmiskotamâkêwina. Iyikohk, ôki NWMO kî-māmawohkamakêw pâsci iyikohk 75 tasihkêwina ka-mâtinamâkêhk isi nanatohk wiyastêwina (wâpahta Naspisîhcikan 2 ka-pimitisahikâtêk) pâsci iskoyikohk ohci Kisê-pîsim 2021 isko Ayîki-pîsim 2023, asici kêkâc iyikohk 4,000 nîsohkamakêwak. Ôki NWMO tipêyimowak ta- wîhtamâkêk ohci māmawohkamakêwin paminiêwin sâpô mîna osihcikâtêw itahkamikisiwin ihtâwin ta-osihahk kiskêyihamôhiwêwin ta-ihakohk kiki nîsohkamakêwak sâpô ôma paminiêwin – radsêkawicowanihcikêwinwiyêyihcikêwinning.ca.

Nêhiyaw māmawohkamakêwin

Ôki NWMO tipêyimowak isi Wâkôwîcihiwîwin mîna ta-kêhcinahow wahkohtowina asici Nêhiyaw māmawâyâwinihk ta-nîkânipayihtahk êyikohk isi kwayaskwêyihcikêwin.

Isi pahki ohci māmawohkamakêwin ôma māmawipicikêwin wiyêyihcikêwin ohci, ôki NWMO natonam ta-kahcitinahk Nêhiyaw itâpisiwina mîna itêyimowina, êkwaniki ohci ka-kî-nîsôhkamâkêcik, ta-nîkânipayihtahk ka-ihakohkihk wahkohtowina, mîna oskayi to-osihahk ta-mâtinamâkihk itêyihamowina, nânihkêyimowin êkwa wawânêyihamowina. Ôki NWMO tapahtêyimow êkwânima ata kî-âhkamêyihakwan ta-māmawohkamâtohk misi-iyikohk asici Nêhiyaw māmawâyâwinihk, kî-ihakonwa atihk nakinikêwina isi ispîhtayakaskâwin māmawohkamakêwin, êka kîkway māmawohkamakêwin asici Ayaskîmow nîsohkamakêwak. Ata itwêwin “Nêhiyaw” âpacihtân pîhci ôma wîhtamâkêwin, wâsakâmê Nista-iyiniwak piko êkwa Âpihtawikosisân nîsohkamakêwak masinahikasôwak pîhci ôma [Kîkwây ka-kî-Pêhtamahk Wîhtamâkêwin 2 – Nêhiyaw Māmawohkamakêwin](#), mîna kitihkimiwêwin ka-nokohtahk namôy ta-itêyimakahk ta-nîpawêstahk ôhi miswêyawin pîkiskwêwina.¹¹

Naspisihcikan 2: ISRW māmawohkamakēwin tasihkēwina

Otitwēstamākēwin OHCI Naspisihcikan:

Māwaci tāwāyihk wāwiyēstēyiwin	NWMO māmawohkamakēwin wiyēyihcikēwin
Wayawītim-āyihk wāwiyēstēyiwin, mācihtān tahkoc tāwāyihk ohci mīna wāskawīmakani isi kihciniskēhk isi wāwiyēstēwin	<p>Māmawapiwin</p> <p>Māmawāyāwinihk māmawohkamakēwin māmiskōcikātēwina</p> <p>Wāsakāmi-apiwin</p> <p>Onahīkāsowin māmiskotamākēwina</p> <p>Osk-āya takwākin māmawohkamakēwin māmiskōcikātēwina</p> <p>Nēhiyaw māmawohkamakēwin māmiskōcikātēwina</p> <p>Osk-āya wāsakāmi-apiwin</p> <p>Osk-āya māmawi-pisiskēyihitamowina</p>

Kihci pîkiskwâtamowina ka-ispayik ohci NWMO mâmawohkamakêwin tasihkêwina

Itahto ôhi kiskinwahikêwin kihci pîkiskwâtamowina êkwanihi ka-nôkwahki mêkwâc ispihk mâmawohkamakêwin ohci Kânata sa Mâmawipicikêwin Wiyêyihcikêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin.

KIHCI PÎKISKWÂTAMOWIN 1 – KANAWÊYIHTÂKOSIWIN ÊWAKO MÂWACI-NÎKÂN

Mâwaci kîhkâtêyihkosiwin pîkiskwâtamowin êkwanihi ka-nôkwahki sâpô ôma mâmawohkamakêwin kî-kistêyihkwan ohci kanawêyihkosiwin itahto itapisiniwin ohci yahkikiwin êkwa pimohtatâwin ôma ohci Mâmawipicikêwin Wiyêyihcikêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin. Nîsohkamakêwak nânihkêyimohk kanawêyihkosiwin pâsci itakihtêwin miyônâniwan. Isi kihci nîkânêyihkosiwin, kanawêyihkosiwin ta-kî-itêyihkwahk sâpô kinwês-iskoyikohk kinawâpâkan êkosi isi ôma wiyêyihcikêwin ta-kî-pihkohtâw isi nîkânihk astâhtâsowina mîna ta-kêhcinahow kanawêyihkosiwin pîhci nayêhtâwan nayêhtâwan mîna mâskôt âyimihowin nîkânihk ayimipayiwîn pîhci wâsakâskamihtawin, ôkimânâhk, tahtoskânêsihk mîna pimipayihcikêwin.

KIHCI PÎKISKWÂTAMOWIN 2 – PIKO ÊKWA TA-WASKAWIHK

Piko ta-ihkâhki mâmawipicikêwin wiyêyihcikêwin, êkwa nakiskamowin isi ôma kinwês-iskoyikohk pamihtâwin ohci âstamêhk-iyikohk êkwa tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin ta-kî-kistêyihkwan. Kî-ihkâhki iyinîto tipêyimowin êkwa ê-kî-nahipayik ta-ayahk mîna ta-pimohtatâhk wiyêyihcikêwin kiki kahkiyaw Kânata sa kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin, mîna sêhkê ta-isi tocihkâtêk ispisci ta-nakacikâtêk ôma kiki nîkân aniskaciwina.

KIHCI PÎKISKWÂTAMOWIN 3 – KISKÊYIHTAMÔHIWÊWIN ÊKWA KÎHKÂNINÂKOSIWIN

Nîsohkamakêwak kî-tâpwêhtam êkwânima kîhkânâkwan, kiskêyihkâmôhiwêwin-ohcipayiwîn, kikinikâtêwin pîkiskwêwina êkwânima ka-mêkiw kwayaskwêyihcikêwin wiyastêwin, kahcitanamowin mîna êka pîtotêyimowin êwako kistêyihkwan. Kîhkâninâkosiwin, asici kîhkâwihtâkosiwin, yôhtêkotêw mîna âhkami pîkiskwêwin ohci itêyihkâmowina êkwa paminikêwina, êwako mitoni kistêyihkwan. Kîhkâninâkosiwin ohci sêkawicowanihcikêwin êkwa piko tânihi mâskôt astâhtâsowina ka-nisitohkâtêw asici mîna nitawêyihkwan, asici mîna sôhkan pîkiskwêwin ka-mêkihk wiyastêwin ispihk ka-natawêyihkwan. Atiht nîsohkamakêwak akâwâtamwak ê-kistêyihkwan ta-ayahk ka-nôkohtahk sêkawicowanihcikêwin wâpacikâtêwina, ayis pimatanwa anohc, mîna kîkway ka-itêyihkwan nîkânihk.

KIHCI PÎKISKWÂTAMOWIN 4 – ASPÊYIMOWIN ÊKWA WÂHKÔHTOWIN ASICI NÊHIYAW MÂMAWÂYÂWINIHK

Kwayaskwêyihcikêwin mâmawohkamakêwin mîna âhkami wîciwâkanohtowin asici Nêhiyaw mâmawâyâwinihk piko ta-itâpahcikâtêk ka-osihtahk mîna pimohtatâwin ôma wiyêyihcikêwin. Ka-natohtawihcik Nêhiyaw êwako kistêyihkwan ta-pimâcihtahk aspêyimowin, pimitisahêman wâhkôhtowin mîna asotamâkêw kistêyihkosowin ohci Wâkôwîcihiwîwin. Ka-kêhcinahow êkwânima Nêhiyaw Kiskêyihkâmowin kî-kikinikâtêw asici mîna pahkisimotahk oyakihcikêwin wîna kî-nisitawinâkwan ê-kistêyihkwan isi wiyêyihcikêwin êkwânima ta-kî-nâkatohkâtam mâwaci nîkânihk, asici mîna ayiwâk sêmâk itêyihkâmowinahk. Nîsohkamakêwak kî-nitawêyihkwan ôma wiyêyihcikêwin ta-kiskinawâcihcikâtêk Nêhiyaw mâmawâyâwinihk omiyikosowin isi Kiskêyihkâmôhiwêwin Têpakêyimowin mîna ta-miyaska macêyihkâmowina asici kihcêyimowin isi Nêhiyaw kiyikawêpayiwîn.

KIHCI PÎKISKWÂTAMOWIN 5 – KISKINWAHAMÂKÊWIN ÊKWA MÂMAWOHKAMAKÊWIN

Kakwayaki mâmawohkamakêwin êwako nitawêyihkwan ta-pihkohtahk ohtitaw atâwêwin kiki wiyêyihcikêwin êkwânima ta-atoskêman kiki ayisiyiniwak pichi Kânata, êkwa kistêyihkosowin ohci Osk-âya mâmawohkamakêwin kî-nîkânihk. Kiskinwahamâkêwin êwako kistêyihkwan ta-pihkohtâhk mâskôc ka-mâkohtâcik ayisiyiniwak mîna mâmawâyâwinihk katawa ta-wîhtamahcik, mîna piko ta-mâmawipicikâtêk isi mâmiskôcikâtêwina ta-wîchikot Kânata otasihkêwak êkwa Nêhiyaw ta-

nisitohtahkik māmāskāci mawinēskākēwina ka-ispayikihk ohci kakwēspanāc sēkawicowanihcikēwin êkwa tānisi isi kanawēyihkōsiwin ê-kēhcināhiwēt. Kiskēyihkōsiwin ohci nahīwin-ohcipayiwīn nawaciko isi totamowina misiwēskamik kī-nisitawinakwan mīna isi ê-kistēyihkōsiwin mēskanās ta-kēhcinahiwīh nanapo tipayaw kanawēyihkōsiwinty mīna pimatisiwin-manācihcikēwin, kiko nanapo kistēyihkōsiwin, anohc êkwa kinwēs-iskoyikohk. Osk-āya wāpahtamwak ê-nitawēyihkōsiwin aniskaciwin kiskinwahamākēwin wiyēyihkōsiwin ta-nākatwēyihkōsiwin iyikohk nākatēyihkōsiwin kiki ôma kinwēs-iskoyikohk wiyēyihkōsiwin pimohtatāwin tastāw osk-āya.

KIHCI PĪKISKWĀTAMOWIN 6 – SĪPANOWIN ÊKWA WĀSAKĀSKAMIHTAWIN

Asici ayiwākēs ohci kanawēyihkōsiwin isi māmawāyāwinihik mīna otasihkēwak, āciwinamowin ôma pīhcipowiniwan mēskanās mīna kanawēyihkōsiwin wāsakāskamihtawin, āsōnē nipiy, pāsci kinwēs-iskoyikohk kī-kistēyihkōsiwin. Nīsohkamakēwak mātīnamākēwak êkwānima piko ta-pisiskēyihkōsiwin isiwēpaniwin ciyēstapāyiwīn ta-kēhcinahow itahto itapisiniwin ôma ohci wiyēyihkōsiwin êwako sīpan, māmītonēyihkōsiwin astāhtāsowina ka-ihkōsiwin ohci sisikoc-isiwēpan mēskwacipayiwīn, kihcēyihkōsiwin wāsakāskamihtawin mīna kanawēyihkōsiwin sēkawicowanihcikēwin āpacihkōsiwin kiki kahkiyaw nīkān aniskaciwina. Itēyimowina ohci āciwinamowin wāsakāskamihtawin āyimihowina ta-kī-wāpahcikātēkihk sāpō pimatisiwin nakiskamowin mīna asici osīhckatēwin ohci pamīstākēwina mīna pimohtatāwin ohci kakwēspanāc sēkawicowanihcikēwin. Nīsohkamakēwak kī-kiskēyihkōsiwin wāpēcī-nāway kayas ohci wāsakāskamihtawin pakwācihcikēwin isi Nēhiyaw māmawāyāwinihik, mīna wāsakāskamihtawin kwayaskwātisiwin êwako kihci itēyihkōsiwin ispihk ka-māmiskōcihcikātēk tānitahto pamīstākēwina ta-osihtahk mīna tānitē.

KIHCI PĪKISKWĀTAMOWIN 7 – PIMOHTATAWIN

Nīsohkamakēwak mistahi kakwēcihcikōsiwin ayāwak ohci astāhtāsowina nisitohcikātēwin asici pimohtatawin mīna āyimihowina ohci pimohtatawin mayinikēwina kanawēyihkōsiwin ohci kakwēspanāc sēkawicowanihcikēwin ka-pimohtatah, mīna osām piko ka-nawasōnikātēk ta-āwinahk pimohtatawin ohci kakwēspanāc sēkawicowanihcikēwin ta-āciwinikātēk piko tānima ka-nisitohcikātēk astāhtāsowina. Kotak wawānēyihkōsiwin wāsakami pimohtatawin kikinikātēw itakihkōsiwin, māskōt yahkipicikēwin ohci nihtawihkōsiwin pahkitēwāpoy wayawīpinikēwina êkwa māskōt wāsakāskamihtawin āyimihowina ka-osihtahk oskayī mēskanawa. Nīsohkamakēwak wāh-wāpahtamowina kihci astāhtāsowina ohci pimohtatawin mēskocipayihkōsiwin owāpahtamowina ta-ayahk tastaw ascikēwikamik kiki āstamēhk-iyikohk sēkawicowanihcikēwin êkwa kiki tāwāyihk-tahtahkwāw sēkawicowanihcikēwin, ahpō ta-ayahk nanātohk wēpinikēwin pamīstākēwina nawac cīki ita sēkawicowanihcikēwin ka-osihcikātēk. Kī-akāwācihcikātēw ta-kikinikihk pīhci wiyēyihkōsiwin kiki pimohtatawin isi nēhiyawātisiwin itaskīwina.

KIHCI PĪKISKWĀTAMOWIN 8 – MĀTINAMĀKĒWIN NĀKATĒYIHTAMOWIN WIYASTĒWIN/ TIPĒYIMISOWIN OHCI NĀKATĒYIHTAMOWIN IHTĀWIN

Kī-ihkōsiwin nanatohk itāpisiniwina êwako ohci awina ta-kī-nākatēyihkōsiwin ôma pisiskēyihkōsiwin ohci wiyēyihkōsiwin. Kī-ihkōsiwin pāh-pītos itāpisiniwina êwako ohci kiyikawēpayiwīn ohci tasihcikōsiwin, māka kī-ihkōsiwin iyinīto tipēyimowin êkwānima ôma ta-kī-ihkōsiwin pēyak ihtāwin asici nahiyikohk nakacihtawin êkwānima āsawī-tipēyimisowin ohci pimohtatāwak, natawēyihkōsiwin isi tipēyihkōsiwin kanawēyihkōsiwin êkwa wāsakāskamihtawin pisiskēyihkōsiwin. Ôma tipēyimowin ohci itowahk ihtāwin kī-natawēyihkōsiwin kiki isi pītos itēyihkōsiwin, asici atihk itēyihkōsiwin êkwānima ka-pisiskēyihkōsiwin tipēyimisowin ta-kī-āyimihiwēmakan ohci tasihcikōsiwin, tahtoskānēsīh êkwa Nēhiyawak, êkwa kotaka ka-pisiskapahta kēhcinahowin ê-pisiskēyihkōsiwin itēyimowak āsawī-tipēyimisowin mīna kikinamwa katawa onahīkāsowin. Kī-ihkōsiwin ayakaskāwā sītoskākēwina kiki ôma sēkawicowanihcikēwin tipēyihkōsiwin ta-sītoskahkōsiwin ôma wiyēyihkōsiwin.

KIHCI PĪKISKWĀTAMOWIN 9 – MĀH-MĒSKOTASCİKĒWIN NAKATOHKĀTAMOWIN ÊKWA SĒKAWICOWANIHCIKĒWIN WĒPINIKĒWIN

Māh-māwaci iyikohk sītoskāmwak itēyimowin ta-miskikātēk miskwēyihkōsiwin mēcimwāci ta-wēpinikātēk sēkawicowanihcikēwin mēkwāk, mīna êka ta-nakatahik itēyihkōsiwin kiki nīkān aniskaciwina. Kwētawitēyihkōsiwin ohci sisikoc-isiwēpan mēskwacipayiwīn, mīna mahti mēskocipayiwīn

isi ôkimânâhk ahpô tahtoskânêsihk kiki kinwês-iskoyikohk ta-kî-nakatam sêkawicowanihcikêwin nawac mâkwêyihitamowin sipâ êka kiskêyihitamowin âstahcikôwina nahawascikêwin êkwânihi atiht wawânêyihitamowina ka-kî-wîhcikâtêkihk. Nîsohkamakêwak kî-nôhtê wâpahtamwak tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin pâh-pêyakwan ta-tasihkâtêk tâpiskôc misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin êkwa ta-wêpinikâtêk isi atami askiy ascikêwikamik. Mâka, atiht kî-wâpahtamwak mâh-mêskotascikêwin nakatohkâtamowin êwako nawac iyâyaw kîsêyihitamwak wiyêyihcikêwin, âsônê kiki âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin, ayis ohci itêyihitamowinahk tâpiskôc mâskôt nîkânihk pimipayihcikêwin âhtisihcikêwina, kêhcinahowin êkwânima ôma sêkawicowanihcikêwin êka ê-kî-wanikiskisikâtêk, mîna kaskihtâwin ta-âhkami pisiskêyihcikâtêk ôma sêkawicowanihcikêwin ta-kêhcinahow piko tânima wâsakâskamihtawin âyimihowina ta-nisitawinikâtêk mîna mêsahikâtêw pâmwayês ta-mâyi-tôtâkêt, âsônê isi nipi astacikowin.

KIHKI PÎKISKWÂTAMOWIN 10 – ASTÂSOWIKAMIK ÊKWA TASTAW MÂMAWIPICIKÊWIN

Kî-ihtakonwa nanatohk itowahk naskwêhamâkêwina ohci nîsohkamakêwak êkwaniki ka-itêyihthahkik âciwinamowin itahto iyikohk pamîstâkêwina ta-kî-miyo-payiwa. Nîsohkamakêwak nisitawinamwak ayimihowin ta-miskikâtêk ka-tipêyimohk mîna ê-têpakêyimohk mâmawâyâwinihk, mîna kâhcitinikâtêwin ôma Moscî, êkwa Kayahtê Kiskêyihtamôhiwêwin Têpakêyimowin ohci Nêhiyawak kî-itocikêmakan nanatohk nawasônawina nawaciko mawinêskâkêwin. Mâka, kî-ihtakonwa wawânêyihitamowin ohci pêyak itêhkêskamikohk kiki pimohtatawin ohci sêkawicowanihcikêwin. Atiht nîsohkamakêwak kî-kitahamâkêwak ôma ohci kistêyihkosowin ka-kêhcinahow nahiyikohk onahîkâsowin âstahcikôwina kiki pîtos itowahk sêkawicowanihcikêwin ka-itastêk pîhci pêyakwan kamikohk, ata kotaka pisiskâpahtamwak itakihtêwin miyopayiwina ka-sôhkastêw onahîkâsowin mîna pamîstâkêwina ipîhci pêyak itêhkêskamikohk.

Misahamik kîsêyihitamwak ta-âpacihtahk tastaw itêhkêskamik kamikohk kiki tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin ta-kaskihow nawaciko âyiwak tipêyimowin mîna pisiskêyihcikâtêwin pâsci okawikîhkâwin, asici mâskôt itakihtêwin mîna iyikohk mawâcihcikêwin. Ka-mâmawipicikêhk tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin kî-wâpahcikâtêw kiki nawasônikêwin ta-âcininahk mâskôt astâhtâsowin nakiskikâmowin isi pêyak itêhkêskamikohk ispisci mâskôt ka-âyimihiwêmakahk isi nanâtohk wâsakâskamihtawin itêhkêskamikohk. Ôma itêyimowin ohci astâsowikamik êkwa mâmawipicikêwin nawat ayiwîk kî-sîtoskâkêhk kiki tâwâyihk-tahtahkwâw mîna misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin, ispisci kiki âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin mîna tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin. Ôma mawâci iyikohk ohci âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin nawac ayiwâkastêw, êkwa nîsohkamakêwak itêyihitamwak ta-nakatahkik nawaciko cîki nawasônawina ita ka-kî-pimâcihtahk ahpô kanawêyihcikâtêw, ispisci ta-pimohtatahk wâhyawês isi, kî-kîsêyihthakwan. Kiyam ohci isi nawasonikêwin kîsêyihthakwahk, mâmawâyâwinihk têpakêyimowin kî-nisitawinikâtêw ê-sôhkâpiskâk kiki piko tânima wêpinikêwin kamikohk.

KIHKI PÎKISKWÂTAMOWIN 11 –WIYÊYIHCIKÊWIN OHCI ÊKWA KIKI KÂNATA OTASIKÊWAK ÊKWA NÊHIYAWAK

Kî-kîhkânakwan êkwânima nîsohkamakêwak nitawêyihitamwak ôma wiyêyihcikêwin ta-osihtahk ohci mîna kiki Kânata otasihkêwak êkwa Nêhiyawak mîna ôma kistêyihthakikâtêwin ta-ayahk atâwêwin. Takwascikêwin wiyêyihcikêwin êwako kiskinawâcihcikâtêwin wiyêyihcikêwin. Êkwa ayiwâkês, ôki ISRW ta-kî-itêyihthahkik mâmâskâci isiwêpanowin mîna wâsakâskamihtawin Kânata, asici mîna ispisicawin ôma askiy, mistêyihthakosowin ohci Kânata otasihkêwak êkwa Nêhiyawak, mîna mês kocipayiwîn isiwêpaniwinowin.

Itwêwasinahikan ohci mâmiskôcikâtêwina êkwa âciwi-pîkiskwêwina

Mâh-misahci Âpacihcikana: Âpacihcikana êkako ka-yôskihtakâw tâpiskôc asiskiy, sikwatahikâtêw asinîwipayihcikêwin ahpô osîhcikêwin/sikwatahikâtêw sêkawicowanihcikêwin

Asinîwipayihcikêwin astâsowikamik: Atami yâwâwa êwako itowahk ohci isihcikâtêw cîki mostaskamik îkatê-wêpinamowin kamik akami-askiy âpacihcikâtêw kiki îkatê-wêpinamowin kiki âstamêhk-iyikohk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin (âstamêhk-iyikohk wêpinamowin). Atami yâwâwa isinâkwanwa tâpiskôc misi asinîwipayihcikêwin mistikowat, mîna ascikêwikamik ta-kî-isîhcikâtêw mâmawinikêwin ohci ôhi. Itahto pêyak ta-astêw otipiyawê sîkiwêpinikêwin mîna 'asiskîwi akwanahikan kîsahkamikisiwina' isihcikâtêw ohci mihcêcis wiyastêwin ka-pimâstahk asiskiy mîna asici nîpiy ahpô kotak kistikâna ohpikin tahkohc. Ôma îkatê-wêpinamowin nakiskamâkêwin ta-kî-âpacihtân nanâtohk iyikohk asiskiy nâkatohkêwina. Êwako mîna sîpihkâw isi otôsihcikêwin, kiko itwêtakan êkwânima ayiwâkês astâsowikamika ta-kî-takwastêwa ta-yahkipita pîsâkosiwin kîspin ka-natawêyihkâw.

Atami yâwâwa: Atami yâwâwa îkatê-wêpinamowin êwako yahkikiwin pimipayihcikêwin kiki sêkawicowanihcikêwin êkwânima nitawêyihkâw ka-pêyako-âyahk kiki ayiwak mitâtomînanâw askiy. Ta-kî-nahiyikohk miyowîcikâtêw kiki îkatê-wêpinamowin ohci apisci iyikohk tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin. Ôma mâmawinikêwin ohci sâkâwâwa yâwâwa osihcikâtêwa iyikohk kîskâyawâw ohci nanitâw 500 isko 1000 tipahikan kiko ita sêkawicowanihcikêwin asiwacikana ta-capasî-astêkihk, osîhtâniwan mâwasakowêpahwêwin atami askiy.

Atami Askiy Ascikêwikamik: Ôma atami askiy ascikêwikamik mâna ihtakon kiyikawêpayiwin ohci atâmaskamik wâtihkâna mîna oyahiwêwin tawâwina kiki kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin osîhcikêwin tânimatahto tipahikan nîhc-âyihk mostaskamik. Ascikêwikamikwa êkwânihî otôsihcikêwina ta-âpacihtahk pamihcikêwin ohci mihcêcis nakâhikêwina: isihcikâtêw nakâhikêwina tâpiskôc sêkawicowanihcikêwin asiwacikana êkwa iyinito nakâhikêwina tâpiskôc piskihci asiniy atoskatamwak ta-pamîna sêkawicowanihcikêwin mîna kanawêyihkam awasitê ohci ayisiyiniw êkwa wâsakâskamihtawin

Îkatê-wêpinamowin: Oyahiwêwin ohci kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin êka kîhtwâm nâcikêwin.

Isihcikâtêw Kipahikêwin Ispatinâwin: Isihcikâtêw kipahikêwin ispatinâwin êkwânihî itowahk isihcikâtêwa cîki mostaskamik îkatê-wêpinamowin kamik êkwânima isiwâpahtam sêkawicowanihcikêwin asiwacikana ka-atahk apahkwânêkin wiyastêwin mîna êkospîhk akwanahikâtêw asici kispakamowin ohci iyinito âpacihcikana tâpiskôc asiskîwi êkwa asiskiy. Wiyastêwin ohci synthetic âpacihcikana tâpiskôc kispakâw polyethylene êkwânihî mîna mâmawipayiwin ta-kipihtinahk pakitinikâtêwin ohci wayawîpinikêwin isi wâsakâskamihtawin. Ôhi pamîstâkêwina mâna astêwa sêkawicowanihcikêwin môsahinikêwin êkwa mîna nanatawihowin pamihcikêwin. Isihcikâtêw kipahikêwin ispatinâwin êwako nahiyikohk kiki âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin êwako namôy ta-âciwinam mâwaci iyikohk ahpô ispîhcâwin pasci kinwêsis.

Misi-tahtahkwâw Sêkawicowanihcikêwin: Misi-tahtahkwâw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin êwako ka-kihci âpacihtahk osâm piko askîwi-pimiy êkwa/ahpô êwako sêkawicowanihcikêwin êkwânima osihtâw êyikohk kisitêwin sâpô kakwêspanâc misiwanâtisiwin. Misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin êwako nisitohcikâtêw pêyakwan ê-maskawâyak wayawîpinikêwin, êwako ohci nakahâskwân natawêyihkâw. misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin mîna pîsâkwân êyikohk ohci kinwêpimatisimakan radionuclides nitawêyihkâw ka-pêyako-âyahk. Oyahiwêwin isi atami, maskaw askiy kwayaskwascikêwina ita kîskâyawâw ohci tânimatahto mitâtomînanâwaw tipahikan ahpô nawac nîhc-âyihk mostaskamikohk êwako itêyihkâkwân kiki ôma kinwêp-iskoyikohk pamihkâw ohci misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin.

Namôy-askîwi-pimiy misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin êwako mâna wêpinikâtêw Cobalt-60 kanawêyihkâw âpacihcikana.

Tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin: Tâwâyihk-tahtahkwâw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin êwako osihcikâtêwin osâm piko ohci wâskotênikan itowihk, prototype êkwa wâh-wâpahcikêwin askihkosak, wâh-wâpahcikâtêwin pamîstâkêwin, êkwa radioisotope osihcikêwak êkwa âpacihiwêwak. Tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin mâna ihtakon kinwês-pimatisimakan radionuclides isi mâwasakonikêwin êkwânima nitawêyihkwan ka-pêyako-âyahk mâna kipahikêwin kiki kinwêsîs ayiwâk tânimatahto askiy. Tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin namôy nitawêyihkwan nitawêyihkâtêwin, ahpô piko âstamêhk nitawêyihkâtêwin, kiki kisitêwin wêpinamowin mêkwâc otâstahcikôwin mâna îkatê-wêpinamowin. Ayis ohci kinwês-pimatisimakan radionuclides tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin mâna natawêyihkwan mistahi iyikohk tahtakwâw ohci kipahikêwin êkwa ka-pêyako-âyahk êwako ta-kî-mêkihk cîki mostaskamik ascikêwikamikwa. Sêkawicowanihcikêwin pîhci ôma oyahowêwin ta-kî-nitawêyihkwan îkatê-wêpinamowin mistahi tâwâyihk iyikohk kîskâyawâw ohci mitâtaht tipahikan isko êkotahto mitâhtomitanâwaw tipahikan ahpô ayiwak.

Kinwês-iskoyikohk pamihtâwin: Ôma kinwês-iskoyikohk pamihtâwin ohci kakwêspanâc askîwi-pimiy wêpinikêwin sâpô âstahcikôwin ahpô îkatê-wêpinamowin.

Âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin: Âstamêhk-iyikohk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin ohcipayin ka-paminikâtêk askihkosak êkwa ohci nanâtawihitowin, kiskinwahamâkêwin, pîwâpisk êkwa kotak pamihtâwin âpacihtawina ohci kakwêspanâc âpacihtawina. Âstamêhk-iyikohk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin ihtakon âpacihtawina asici radionuclide âsiwacikana ispiimâyihk ka-osihcikâtêkihk pakitinamowin tahtahkwâw mâna nakinamâkêwinina êkwa iyikohk nakinamâkêwina (itastêw pîhci ita [Askîwi-pimiy Maskihkiya êkwa Wayawîpinikêwina Âpacihtawina Kwayaskwascikêwina](#)), mâka mâna astamêyikohk ohci kinwês-pimatisimakan wâskawêwin. Âstamêhk-iyikohk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin nitawêyihkwan ka-pêyako-âyahk êkwa kipahikêwin kiki iskoyikohk isko mitâhtomitanâwaw askiy. Isihcikâtêwin cîki mostaskamik îkatê-wêpinamowin kamik êwako mâna nahiyikohk kiki âstamêhk-iyikohk kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin.

Radionuclide: Âpacihtawina asici nêswisiyiwa atomic nucleus êkwânima kiyipa misiwanâtisiwin ahpô pîkinipayin, osihtaniwan wayawîpinikêwin. Nuclei êkwânihi nahâpaminâkwanwa ohci asaskitêwa mâna atomic âkihtasowin.

Mâh-mêskotascikêwin nakatohkâtamowin : Mâh-mêskotascikêwin nakatohkâtamowin êwako nakiskamâkêwin ta-paminikâtêkihk kakwêspanâc âpacihtawina kiko êka kîkway îkatê-wêpinamowin nahêyihkwan ati nîkânihk. Sipâ mâh-mêskotascikêwin nakatohkâtamowin, ôma kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin nahascikâtêw ita mostaskamikohk êkota ayisiyiniw ta-kî-pêyahtak pamînam, pêyako-âyahk, pisikêyihkêwin, mâna kanawêyihkâtêw kiki kinwêsîs aniskaciwin tâpiskôc, mâh-mêskotastawin kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin yahkipayiwîn ka-kîthwamî aniskaciwin isko (âniski-paminikêwak). Ôma oyêyihkwan itêyihkwan êkwânima pimipayihkêwin piyisk ta-miskwêyihkwan nayêhtamowin kiki kinwês-iskoyikohk pamihtâwin ohci sêkawicowanihcikêwin, mâskôt isi misiwanâcihêwin ahpô kipihtinamowin.

Pâhkwâsin asiniy yâwâtakan: Ôma pâhkwâsin asiniy yâwâtakan êwako isihcikâtêw cîki mostaskamik îkatê-wêpinamowin nakiskamâkêwin askâk âpatan kiki îkatê-wêpinamowin ohci âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin, ahpô âstamêhk-iyikohk- êkwa tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin. Iyikohk asiniy yâwâtakan mônahikâtêwa têpiyâhk kêyiwêhk kîskâyawâw ikohk niyânanomitanaw isko mitâhtomitanâw tipahikan nîhc-âyihk mostaskamikohk pîhci astamêyikohk permeability asiniy. Kahcitinikâtêwa isi mostaskamikohk isi apisci âmaciwêwina mâna wâthkâna.

Apisci waskawîhtawin askihkosak: Apisci waskawîhtawin askihkosak êkwânihi kîsâc askihkosak êkwânima osihcikâtêw wâskotênikan isko nisto mitâhtomitanâw MW(e) itahto misiwêyâwin, kiko êkwânima astamêyikohk ispisci mastaw wâskotênikanak askihkosak.

Sêkawicowanihcikêwin: Isi wiyastêwin ôma ohci wîhtamâkêwin, sêkawicowanihcikêwin êwako itêyihkwan isi kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin kîspin piko ka-wîhcikâtêk (tâpiskôc, namôy-askîwi-pimiy wêpinikêwin).

Sêkawicowanihcikêwin otipêyihcikêw: Ôma kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin otipêyihcikêw êwako mômawohkamâtowin mêkwâc ka-nâkatêyihta kiki kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin.

Sêkawicowanihcikêwin otosihcikêw: Awa kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin otosihcikêw êwako mômawohkamâtowin êkwanihi o-paminikêwina osicikâtêw kakwêspanâc sêkawicowanihcikêwin.

Âciwi-pîkiskwêwina

AACE	Mâmawohkamâtowin kiki Nîkânipayihtawin ohci Oyakihcikêwin Itakihtêwin
AECL	Atomic Sôhkâtisiwin ohci Kânata Limited
APM	Ahtsihtahk Tahtahkwâw Pamihtâwin
CANDU	Kânata Deuterium Uranium
CNL	Kânata otasihkêwin Askîwi-pimiy Osîhcikêwina
CNSC	Kânata otasihkêwin Askîwi-pimiy Kanawêyihkosiwinty Opimohtêstamâkêwin
CSA	Kânata otasihkêwin Itasiwêwina Mâmawohkamâtowin
DGR	Atami askiy ascikêwikamik
HLW	Misi-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin
HQ	Pimiy-Québec
ILW	Tâwâyihk-tahtahkwâw sêkawicowanihcikêwin
ISRW	Mâmawipicikêwin Wiyêyihcikêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin
LLW	Âstamêhk-iyikohk sêkawicowanihcikêwin
N/A	Namôy apatêyihkwan
NPD	Askîwi-pimiy Wâskotênikan Wâpahtahiwêwin
NRCan	Askîy Âpacihcikana Kânata
NSDF	Cîki mostaskamik wêpinikêwin kamikohk
NWMO	Askîwi-pimiy Sêkawicowanihcikêwin Pamihtâwin Mâmawohkamâtowin
OPG	Ontario Wâskotênikan Aniskaciwin
PHAI	Port Hope Ihtêskamikohk Nîkânastamâkêwin
SMR	Apisci waskawîhtawin askihkosak
WR-1	Whiteshell Askihkos 1

Kiskinawâcihcikâtêwina

---

¹ Kânata sa Wiyasiwêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin Pamihtâwin mina Nâkinikêwin. (2023). *Askîy Âpacihcikana Kânata*. https://natural-resources.Kânata.ca/sites/nrcan/files/energy/pdf/RadWasteDecomPolicy_2023.pdf

² O'Regan, Hon. S. (2020, Iyikopiwi-pîsim 13). Atoskêwi-masinahikan - Mâdawipicikêwin Oyêyihcikêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin. *NWMO*. Askîwi-pimiy Wêpinikêwin Pamihtâwin Mâdawohkamâtowin. Otinikâtêwin 2023, <https://www.nwmo.ca/~media/Site/Files/PDFs/2020/11/16/00/47/188938-MIN-SIGNED-LETTER-en.ashx?la=en>.

³ Isi itâpahtamowin ohci ISRW kwayaskastam asici Kânata Owiyasiwêwin; kipihtinihkâtêwa itêyihkamowina ohci kîhtwâm paminikêwin, wêpinikêwin pâmihtawina ohci Kihci-Kamik ohci Misiweskamik Tipeyihcikewin, mini iyinito ispayiwin ohci kakwêspanâc âpacihcikana. Kânata sa Wiyasiwêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin Pamihtâwin êkwa Nâkinikêwin. (2023). *Askîy Âpacihcikana Kânata*. https://natural-resources.Kânata.ca/sites/nrcan/files/energy/pdf/RadWasteDecomPolicy_2023.pdf

⁴ Mâwaci iyikohk oma ka-nistawinakwahk ewako mâdawopicikâtêw mina kiskinwaham iyikohk itakihtêwin ohcipayiw ka-nîspayiwina oma âcimostâkêwin ka-mêkihk ohci âpacihcikana isi namôy-askîwiw-pimiy wêpinikêwin pihci Kânata. Âcimostâkêwin ohci Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin pihci Kânata 2019. (2021). *Askîy Âpacihcikana Kânata*, 51. <https://natural-resources.Kânata.ca/sites/nrcan/files/energy/pdf/uranium-nuclear/RadWaste%20Inventory%20Report%20-%20ENG.pdf>

⁵ Mahoney, B., Zigin, M., & Gihm, B. (2021). Itakihtêwin. (J. O. C. Imrie & G. Schneider, Eds.). *Askîwi-pimiy Wêpinikêwin Pamihtâwin Mâdawohkamâtowin - Mâdawipicikêwin Oyêyihcikêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin*. https://radwasteplanning.ca/sites/default/files/h365930-00000-200-066-0002_0_v1

⁶ Kihci-Okimânahk Kânata. (2021, Sâkipakâwi-pîsim 19). *Têpakohpwâw Kânata Otasihkêwin Misiwêskamik Wîhtamâkêwin kiki Mâh-mâwawi Mâdawapiwin*. Kânata Otasihkêwin Askîwi-pimiy Pêyahtakêmowin Mâdawohkamâkêwak. <https://nuclearsafety.gc.ca/eng/resources/publications/reports/jointconvention/seventh-report/seventh-report-joint-convention.cfm>

⁷ Kânata sa Wiyasiwêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin Pamihtâwin êkwa Nâkinikêwin. (2023). *Askîy Âpacihcikana Kânata*, Pîskihtâsinahikêwin 2.0 êkwa Pîskihtâsinahikêwin 3.0. https://natural-resources.Kânata.ca/sites/nrcan/files/energy/pdf/RadWasteDecomPolicy_2023.pdf

⁸ Kânata sa Wiyasiwêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin Pamihtâwin êkwa Nâkinikêwin. (2023). *Askîy Âpacihcikana Kânata*, Pîskihtâsinahikêwin 1.0. https://natural-resources.Kânata.ca/sites/nrcan/files/energy/pdf/RadWasteDecomPolicy_2023.pdf

⁹ Kânata sa Wiyasiwêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin Pamihtâwin êkwa Nâkinikêwin. (2023). *Askîy Âpacihcikana Kânata*, Wiyasiwêwin 1.4. https://natural-resources.Kânata.ca/sites/nrcan/files/energy/pdf/RadWasteDecomPolicy_2023.pdf

¹⁰ Kânata sa Wiyasiwêwin kiki Kakwêspanâc Sêkawicowanihcikêwin Pamihtâwin êkwa Nâkinikêwin. (2023). *Askîy Âpacihcikana Kânata*, Pîskihtâsinahikêwin 1.0 êkwa Pîskihtâsinahikêwin 2.0. https://natural-resources.Kânata.ca/sites/nrcan/files/energy/pdf/RadWasteDecomPolicy_2023.pdf

---

¹¹ Askîwi-pimiy Wêpinikêwin Pamihtâwin Mâmahokamâtowin. (2022). (rep.). *Nêhiyaw Mâmahokamakêwin Kikwa Ka-kî-Pêhtamahk Wîhtamâkêwin (Ayîki-pîsim '21 - Niski-pîsim '22)*. Otinikâtêwin 2023, ohci https://radwasteplanning.ca/sites/default/files/wwhr_indigenous_1_en_final_5july2022.pdf.

¹¹ ihci-Okimânahk Kânata. (2023, Sâkipakâwi-pîsim 17). Nuclear Âpacihcikana êkwa Wayawîpinikêwin Itâpacihcikana Wiyasiwêwin. Kihci-itasiwêwin Website. <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/regulations/sor-2000-207/index.html>

**Kiki ayiwák kiskêyhtamohiwêwin,
Mahti kahcitinik:**

Askîwi-pimiy Wêpinikêwin Pamihtâwin
Mâmawohkamâtowin
22 St. Clair Avenue East, Fourth Floor
Toronto, ON M4T 2S3, Canada
Sêwêpicikan.: 416.934.9814 Mosci-sêwêpicikan
1.866.249.6966
Masinhikêtâkan kâhcitinatowin:
info@radwasteplanning.ca
Website: www.nwmo.ca

   @nwmoCanada
 /company/nwmoCanada

nwmo

NUCLEAR WASTE MANAGEMENT ORGANIZATION SOCIÉTÉ DE GESTION DES DÉCHETS NUCLÉAIRES

© 2023 Askîwi-pimiy Wêpinikêwin Pamihtâwin
Mâmawohkamâtowin